

Wojciech Bołoz

"Etyka życia seksualnego", Alojzy Marcol, Opole 1995 : [recenzja]

Studia nad Rodziną 1/1 (1), 183-184

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Alojzy Marcol, Etyka życia seksualnego (Opolska Biblioteka Teologiczna, 3), Wydawnictwo św. Krzyża, Opole 1995, ss. 221

W ostatnich latach, zarówno w Polsce, jak też w innych krajach, trwa ożywiona dyskusja na temat miejsca i znaczenia seksualności w życiu ludzkim. Zajmowane stanowiska są bardzo rozbieżne. Jedni chcą widzieć w aktualizacji płciowości najważniejszą sferę życia ludzkiego. Inni dostrzegają w niej przede wszystkim zagrożenia i najchętniej nie mówiliby o niej wcale. Jeżeli zaś nie mogą uniknąć wypowiedzania się temat tej dziedziny życia, to przestrzegają przed niebezpieczeństwami czyhającymi na człowieka. Książka ks. Alojzego Marcola odbiega od tych spolaryzowanych stanowisk, nacechowana jest bowiem realizmem i spokojem.

Autor przez wiele lat był wychowawcą młodzieży, dzięki czemu spotkał się z problematyką seksualną od strony egzystencjalnej. Będąc zaś profesorem teologii moralnej w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie i na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego poznał teoretyczne podstawy zagadnienia, zarówno od strony teologiczno-moralnej jak też psychologiczno-społecznej.

Wszystko to sprawiło, że podchodzi on do poruszanej problematyki w sposób pełen umiaru. Wydaje się nawet, że umiar jest najbardziej charakterystyczną cechą omawianej książki. Autor dostrzega znaczenie seksualności w życiu człowieka, zauważa jej ogromny wpływ na rozwój indywidualny człowieka i jego społecznienie, ale widzi również zagrożenia z nią związane, szczególnie w okresie dorastania. Unika jednak świadomie kracichowych sądów.

Ks. profesor Marcol wychodzi w swoich rozważaniach od krótkiej historii etyki seksualnej ukazując sposób podchodzenia do tych zagadnień w kulturach pozachrześcijańskich (islam, hinduizm), a także w Biblii i w starożytnym chrześcijaństwie. Pokrótce przedstawia także późniejszy rozwój etyki seksualnej.

Na uwagę zasługuje ukazanie płciowości w jej wymiarze somatycznym, psychicznym i osobowym, co sprawia, że ta sfera życia może być postrzegana przez czytelnika w całym swoim bogactwie i pełni. Autor podejmuje pytanie dotyczące sensu życia seksualnego i stwierdza, że sens ten posiada podwójny charakter: płciowość bowiem służy uzupełnieniu się dwojga ludzi odmiennej płci, uzupełnianiu się rozumianemu szeroko, a więc na płaszczyźnie zarówno zmysłowej, jak również psychicznej i duchowej, co umożliwia im wypełnianie zadań rodzicielskich (por. s. 67).

Książka omawia podstawowe problemy etyczne związane z seksualnością pojawiające się w młodości (konieczność dojrzewania do miłości i wychowania seksualnego, autoerotyzm, petting, stosunki przedmażeńskie i problemy związane z zagrożeniem AIDS), a także w małżeństwie (kierowanie płodnością, zapłodnienie pozaustrojowe i zdrada małżeńska).

Prezentowana pozycja ukazuje dwa podstawowe stany życiowe związane ze sposobem przeżywania płciowości: małżeństwo i dziewictwo (beżenstwo). Warto zauważyć, że Autor uwzględnił w swoim opracowaniu tematy tak rzadko dziś poruszane w literaturze naukowej jak cnota czystości. Ks. Marcol podejmuje również i to zagadnienie. Ponadto omawia na czym polega czystość i jak powinna być ona praktykowana w różnych okresach życia (czystość młodzieńcza, narzeczeńska, małżeńska i wdowia). Dogłębnie zostało zanalizowane istniejące zjawisko wstydu seksualnego. Całość rozważań kończy rozdział dotyczący dewiacyjnych zachowań

seksualnych (prostytycja, pornografia, seks grupowy, homoseksualizm i kazirodztwo).

Przedstawiona lista poruszonych zagadnień wykazuje, że książka ks. Marcola wprowadza w całość problematyki etyki seksualnej. Niestety, konsekwencją tego bogactwa tematycznego jest skrótowny sposób przedstawiania poszczególnych zagadnień. I jest to główny zarzut, który trzeba postawić omawianej pozycji. Zarzut ten może być jednak uznany za zaletę, jeżeli uwzględni się fakt, że książka przeznaczona jest dla szerokiego kręgu czytelników. W tej sytuacji encyklopedyczny charakter książki staje się jej zaletą, pozwala on bowiem w krótkim czasie zorientować się w całości problematyki dotyczącej etyki seksualnej, a szczegółowy skorowidz rzeczowy umożliwia szybkie odnalezienie potrzebnej informacji.

Zdecydowaną zaletą książki jest żywy sposób prowadzenia wykładu i jasny, komunikatywny język. Autor jest księdzem katolickim i książka pisana jest z pozycji Kościoła katolickiego, zgodna z nauczaniem Urzędu Nauczycielskiego. Czytelnik łatwo może wyrobić sobie zdanie, jakie jest stanowisko Kościoła w poszczególnych kwestiach. Autor jednak nie ogranicza się do cytowania dokumentów kościelnych. Opierając się na przesłankach teologicznych, preferuje argumentację racjonalną. Wszystko to sprawia, że omawiana książka jest zrozumiała również dla tych, którzy nie studiowali teologii. Więcej nawet, może być łatwo przyjęta i zaakceptowana przez zlaicyzowanego i oddalonego od środowisk kościelnych czytelnika.

Prezentując stanowisko Kościoła w kwestii etyki seksualnej Autor potrafi się również zdystansować krytycznie wobec niewłaściwej tradycji eklezjalnej. Pisze on bowiem: „Odejść musimy od ezoteryzmu językowego teologii przeszłości. Mamy przecież mówić do człowieka dzisiejszego, wyjść na przeciw jego potrzebom, trudnościom i niepokojom. Nie jest to łatwe w dziedzinie, w której panuje tyle kamuflaży i eufemizmów, obok tylu brutalności słownych i pruderyjnych uwrażliwień” (s. 12).

Innym walorem omawianej książki jest dołączona obfita bibliografia. Niestety w dużej mierze jest ona obcojęzyczna, głównie niemiecka. Istnieje poważne niebezpieczeństwo, że pracowicie zebrana lista autorów i publikacji nie zostanie wykorzystana przez polskiego czytelnika. Być może większym pożytkiem byłoby zamieszczenie pełniejszej bibliografii polskiej.

Wymienione zalety książki ks. prof. Marcola sprawiają, że jest ona wartościową pomocą dla katechetów, nauczycieli wychowania seksualnego i tych wszystkich czytelników, którzy chcieliby realistycznie ale i odpowiedzialnie oraz zgodnie z nauką Kościoła podchodzić do problematyki seksualnej.

„Etyka życia seksualnego” jest książką bardzo potrzebną. Istnieje wiele publikacji pisanych z pozycji krańcowych, uwzględniających nadmiernie niektóre zagadnienia przy pomijaniu innych. Bardzo rzadko na przykład można znaleźć obiektywne omówienie celibatu często praktykowanego w Kościele katolickim. Również cnota czystości została prawie zapoznana. Książd Marcol uwzględni jedno i drugie. Omawia również szereg innych potrzebnych tematów.

Najbardziej za tą publikacją przemawia fakt, że znika ona szybko z półek księgarni. Widocznie czytelnicy czekali na tego typu opracowanie zawierające taką treść i napisane w taki sposób. Dostrzegając wiele zalet tej książki warto by wyrazić życzenie, aby zebrany w niej bogaty materiał bibliograficzny i treściowy wykorzystać do jej następnego, poszerzonego wydania. Coraz więcej bowiem ludzi poszukuje pogłębionej i wiarygodnej wiedzy na tematy seksualne.

Wojciech Bołoz